

Mishnah Temurah, Chapter 1

משנה תמורה פרק א

[Scripture states regarding *temurah* exchanges: "Now, if that which is to be evaluated is an animal of whose type is fit to be brought as an offering to the Lord, then ... it ... will become a holy thing. He must not exchange the animal or offer a substitute for it, whether it be a good animal in place of

א הכל ממירים, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נְשִׁים. לֹא שְׂאֵדָם רְשָׁאֵי לְהַמִּיר, אֶלְא, שְׂאֵם הַמִּיר, מוֹמֵר, וְסוֹפֵג אֶת הָאֲרֵבָעִים. הַכֹּהֲנִים מְמִירִים אֶת שְׂלֵהֶם, וְיִשְׂרָאֵל מְמִירִים אֶת שְׂלֵהֶם. אֵין הַכֹּהֲנִים מְמִירִים לֹא בַחֲטָאֵת וְלֹא בַאֲשֶׁם וְלֹא בַבְּכוֹר. אָמַר רַבִּי יוֹהָנָן בֶּן נוּרִי, וְכִי מִפְּנֵי מָה אֵין מְמִירִים בַּבְּכוֹר. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא,

a bad one, or a bad one in place of a good one. And if he indeed does replace the animal with another animal, then both that one and its replacement are holy things" (Leviticus 27:9-10).]

(1) All persons can effect exchange [by stating let this animal be instead of this consecrated one], men as well as women, this does not mean that one is permitted to exchange [one consecrated animal for another], rather, if he did exchange, the exchange is valid [so that now both are sanctified] and he receives forty lashes. Priests have the power to exchange [animals] belonging to themselves [which they set aside for sacrifice], Israelites also have the power to exchange animals belonging to themselves [which they set aside for sacrifice]. Priests do not have the ability to exchange a sin-offering, a guilt-offering or a firstborn [given to them by an Israelite]. Rabbi Yohanan ben Nuri said: [Since the firstborn belongs totally to the priest] why is their no exchanges [by the priest] for a firstborn? Said to him Rabbi Akiva: A sin-offering and a guilt-offering are priestly gifts and the

רבנו עובדיה מברטנורא

א הכל ממירין. הכל מתפיסין בקדושת תמורה, שתופסת קדושת תמורה בבהמת חולין. אם אמר זו תחת זו של הקדש. בין על פי אנשים בין על פי נשים, כגון אם המירה אשה, תופסת קדושת תמורה על פיה. והכל דתנינן הכא, לאתווי יורש שאם המיר בקרבן שהפריש מורישו בחייו, תמורתו תמורה לא שאדם רשאי להמיר. דהא כתיב לא ימיר: מומר. נתפסת עליה קדושה ושתיהן קדושות: וסופג את הארבעים. לוקח על לאו דלא ימיר. ואע"ג דלאו שאין בו מעשה הוא. דקיימא לן כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חברו בשם. ואם תאמר, לאו הניתק לעשה הוא, דכתיב והיה הוא ותמורתו יהיה קודש, ואין לוקין על לאו הניתק לעשה. יש לומר, דשאני הכא שהלאו כולל יותר מן העשה שבו, שכל מימר לוקח ואין כל מימר עושה תמורה שהרי שותפים וצבור אין עושין תמורה, וכיון דאין העשה שוה ללאו לא מקרי לאו הניתק לעשה: הכהנים ממירין את שלהן. קרבנות שהפריש הכהן להקריב לעצמו, אם המיר בו הכהן מתפיס בתמורה: לא בחטאת ולא באשם. שנתן לו ישראל שיקריב לו. אם המיר בו הכהן, אין עושה תמורה על ידו, דהא אין לו חלק בו, אלא משעת הקטרת אימורין ואילך זוכה בבשר, ואין אדם מתפיס בדבר שאינו

firstborn is also a priestly gift, just as in the case of a sin-offering and guilt-offering priests do not have the ability to exchange so too, in the case of the firstborn priests have no power to exchange it. Rabbi Yohanan ben Nuri said to him: The reason why he may not exchange a sin-offering and guilt-offering is since they [priests] do not have any claim upon them while alive, can you say the same regarding a firstborn upon which he has a claim while it is alive. Rabbi Akiva said to him: Does not Scripture state? And if he indeed does replace the animal ... then both that one and its replacement

are holy things” (Leviticus 27:10). Now where does the holiness take effect [of the original sanctified animal] in the house of its owner, so too, the exchange may only take effect in the house of its owner.

(2) One can effect an exchange with small cattle for oxen and with oxen for small cattle, with sheep for goats and with goats for sheep, with males for females and females for males, with unblemished animals for blemished animals and with blemished animals for unblemished animals, since it says: “He must not exchange the animal or offer a substitute for it, whether it be a good animal in place of a bad one or a bad one in place of a good one” (Leviticus 27:10). What is meant

רבנו עובדיה מברטנורא

שלו: ולא בבכור. שנתן לו ישראל: וכי מפני מה אין הכהנים ממירים בבכור. והלא כולו של כהן הוא ומחיים נותנו לו ואין ישראל מתכפר בו: מה חטאת ואשם אין ממירין. דהא ודאי פשיטא לן דאין הכהנים זוכין בהן אלא מהקטרת אימורין ואילך: מה לי אינו ממיר בחטאת ואשם. כלומר, דין הוא שאין כהנים ממירין בחטאת ואשם כו': והיה הוא ותמורתו. מקיש תמורה להקדש עצמו: היכן קדושה חלה. על ההקדש בבית בעלים: אף תמורה. לא תחול אלא בבית בעלים, אבל בבית כהן לא חיילא לגמרי, הלכך אין כהן ממיר בבכור. אבל ישראל אם המיר בו, נתפס בקדושה, שהרי ברשותו חלה הקדושה על הבכור. והלכה כר' עקיבא: ב ממירין מן הבקר על הצאן וכו'. דכתיב בהמה בבהמה, וצאן ובקר זכרים ונקבות כולוהו בהמה מקרו: טוב ברע. טוב של חולין לא ימיר אותו ברע של קודש, ואם המיר ימיר וגו', אלמא בעלי מומין עבדי תמורה. ואבעל מום חיילא תמורה. דכתיב או רע בטוב, דמשמע בעל מום של חולין בתם של קודש: ואיזהו טוב ברע. כלומר,

חטאת ואשם מתנה לכהן, והבכור מתנה לכהן, מה חטאת ואשם אין ממירים בו, אף הבכור לא ימירנו בו. אמר לו רבי יוחנן בן נורי, מה לי אינו ממיר בחטאת ובאשם שאין זכין בהן בחייהם, תאמר בבכור שזכין בו בחייו. אמר לו רבי עקיבא, והלא כבר נאמר (ויקרא כז), והיה הוא ותמורתו יהיה קדש, היכן קדושה חלה עליו, בבית הבעלים, אף תמורה בבית הבעלים: ב ממירין מן הבקר על הצאן, ומן הצאן על הבקר, מן הכבשים על העזים, ומן העזים על הכבשים מן הזכרים על הנקבות, ומן הנקבות על הזכרים, מן התמימים על בעלי מומין, ומבעלי מומין על התמימים שנאמר (שם), לא יחליפנו ולא ימיר אתו טוב ברע או רע בטוב. איזהו טוב ברע,

by a good one for a bad one? Blemished animals whose dedication was prior to their blemish. One can effect an exchange with one non-consecrated animal for two consecrated animals and with two non-consecrated animals for one consecrated animal, with one for a hundred and a hundred for one. Rabbi Shimon, however, says: One may not effect exchange except one for one, for it says: Then it and its exchange shall

בְּעֲלֵי מוּמִין שֶׁקִּדְּשׁוּן אֶת מוּמִים. מְמִירִים אֶחָד בְּשָׁנִים, וּשְׁנַיִם בְּאֶחָד, אֶחָד בְּמֵאָה, וּמֵאָה בְּאֶחָד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֵין מְמִירִים אֶלָּא אֶחָד בְּאֶחָד, שְׁנַאֲמַר (ויקרא כו), וְהִיא הוּא וּתְמוּרָתוֹ, מֵהָ הוּא מִיָּחָד, אִף תְּמוּרָתוֹ מִיָּחָד: ג אֵין מְמִירִין אֶבְרִים בְּעֶבְרִים, וְלֹא עֶבְרִים בְּאֶבְרִים, וְלֹא אֶבְרִים וְעֶבְרִים בְּשִׁלְמִים, וְלֹא שִׁלְמִים בְּהֶן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מְמִירִים אֶבְרִין בְּשִׁלְמִים וְלֹא שִׁלְמִים בְּאֶבְרִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהִלָּא בְּמִקְדָּשֵׁין הָאוֹמֵר רְגֵלָה שֶׁל זו עוֹלָה, כְּלָה עוֹלָה, אִף

be holy, thus just like It is one, so too, its substitute is also one.

(3) No exchange can be effected with limbs for dedicated embryos [i.e., if one says: Let this limb be exchanged for the embryo of this sanctified animal, the limb does not become sanctified], nor with embryos of non-sanctified animals for sanctified limbs [he says: Let the embryo of this non-sanctified animal be exchanged for this sanctified limb], nor with non-sanctified embryos and limbs for whole sanctified animals; nor with whole [non-sanctified animals] for them. Rabbi Yose says: Exchange can be effected with non-sanctified limbs in exchange for whole [dedicated animals since once the limb becomes sanctified the sanctity spreads onto the whole animal which can then be offered] but not with whole [non-sanctified animals] for them. Said Rabbi Yose: Is it not the case regarding dedications that if one says: This foot shall be a burnt-offering, the whole animal becomes a burnt-offering? Similarly, if one says: This foot shall be

רבנו עובדיה מברטנורא

איזהו רע של קודש דעביד תמורה. כל שקדם הקדשו את מומו, אבל קדם מומו את הקדשו דלא חלה עליו קדושה, לא עביד תמורה. מדהוה מצוי למכתב לא ימיר טוב ברע או רע [בו], והוה משמע [או רע] לא ימיר לא בטוב ולא ברע, בטוב בתרא דכתב רחמנא למה לי, לומר לך, טוב מעיקרו, שבשעה שהוקדש היה תם ושוב נפל בו מום, עושה תמורה. רע מעיקרו, שנפל בו מום קודם שהוקדש, אין עושה תמורה: **ממירין אחד**. של חולין בשנים של קודש, כגון שאמר הרי זו תחת אלו: **ושנים**. דחולין באחד דקודש, כגון הרי אלו תחת זו: **מה הוא מיוחד**. דכתיב הוא. ואין הלכה כרבי שמעון: **ג אברים בעוברים**. אברים דחולין בעוברים דקודש. שאם אמר תהא רגל בהמה זו תמורת עובר קודש שבמעוי בהמה זו, אין הקדושה חלה על האבר: **ולא עוברים באברים**. שאם אמר הרי עובר שבבהמת חולין זו תמורת רגל של בהמת קודש זו, אין העובר קדוש: **ולא עוברים ואברים**. של

instead of this [whole dedicated animal] the whole [animal] should become a substitute in its place.

(4) [Anything which has become subject to the law of *terumah* through an admixture i.e., if a *se'ah* of *terumah*

fell into less than one hundred *se'ah* of non-sacred produce it all becomes *meduma* i.e., prohibited to non-priests, since within the mixture there is a *se'ah* of *terumah*, and afterwards part of the mixture fell from the *meduma* into another place into other non-sacred produce] It produces *meduma* only in proportion [to the actual *terumah* in the mixture which fell in, and it only requires one hundred times as much as the portion of actual *terumah* within the *meduma* in order for it to be neutralized]; and that which is leavened [with *terumah*], renders other dough leavened [as with the first case of *terumah*] only proportionately; and drawn water makes a ritual bath unfit only proportionately [if it flowed on the ground directly into the *mikvah*, i.e., a *mikvah* which had 21 *se'ah* of rain water may be filled with 19 *se'ah* of drawn water, provided it is done via *hamshakhah* (see Mikvaot 4:4) and it only makes it unfit if it has the same proportion as the *mikvah* water itself i.e., 20 *se'ah*].

(5) Water of purification becomes ritually fit only with the placing of ashes [in

רבנו עובדיה מברטנורא

חולין בשלימים דקודש: ולא שלימים. דחולין בעוברים ואברים של קודש: ממירין אברים בשלימים. אמר הרי רגל בהמת חולין זו תמורת בהמת קודש זו, חלה תמורה על האבר ופשטה לה בכל הבמה והויא תמורה כולה וקריבה: ולא שלימים בהן. דאין כח באבר אחד של בהמת קודש לעשות תמורה: והלא במוקדשים. בתחילת ההקדש כשאומר רגלה של זו עולה: כולה עולה. כדילפינן מקרא דכתיב (ויקרא כז) כל אשר יתן ממנו לה' יהיה קודש, כשהוא אומר יהיה קודש, לרבות את כולה. והלכה כותנא קמא: ד אין המדומע מדמע אלא לפי חשבון. סאה של תרומה שנפלה לפחות ממאה חולין ונדמעו, ונפל מן המדומע למקום אחר, בעינן מאה מן החולין לפי מה שיש תרומה בסאה זו של דמוע, ולא בעינן מאה סאה כנגד כל אותה סאה של דמוע, שאינה נחשבת כולה תרומה לאסור חולין שניים: ואין המחומץ מחמץ אלא לפי חשבון. עיסה של חולין שנחמצה בשאור של תרומה הרי כולה אסורה לזרים, ואם נפל מאותה עיסה לתוך עיסה אחרת של חולין וחמצתה, אינה אסורתה אלא לפי חשבון שאור של תרומה שנתערב בה, ולא מתסרא אחרונה אלא אם כן נפל בה מן הראשונה שיעור גדול כל כך שיש בשאור של תרומה המעורב בה כדי לחמץ האחרונה בלא צירוף החולין המדומעים: ואין המים שאובים פוסלים את המקוה אלא לפי חשבון. מקוה שיש בו אחת ועשרים סאים מי גשמים, ממלא בכתף תשע עשרה סאין ופותקן למקוה דרך המשכה ודן טהורים. ואע"ג דשלשה לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה, השאיבה כשרה כשהיא דרך המשכה והיה שם בראשונה רוב שיעור מקוה שהוא אחת ועשרים סאין מי גשמים, והיינו לפי חשבון, דאין השאובים פוסלים המקוה כשהן דרך המשכה אלא אם כן הן

כְּשֵׂי־אִמֵּר רִגְלָהּ שֶׁל זֶה תַּחַת זֶה, תְּהֵא כָּלָה תְּמוּרָה תַּחְתֶּיהָ: ד' אֵין הַמְדֻמֶּע מְדֻמֶּע אֲלָא לְפִי חֶשְׁבוֹן. וְאֵין הַמְחֻמָּץ מְחֻמָּץ אֲלָא לְפִי חֶשְׁבוֹן. וְאֵין הַמֵּים שְׁאוּבִים פּוֹסְלִים אֶת הַמְקוּהָ אֲלָא לְפִי חֶשְׁבוֹן: ה' אֵין מִי חֲטָאת

the water, and not vice versa, if one placed the ashes in the vessel before the water it is not valid]. [One who plows a grave over his field creates a

bet ha-peras, an area one hundred cubits in each direction from the grave which we suspect may contain a bone of a corpse.] [If one plowed] a *bet ha-peras* [it] does not create another *bet ha-peras*. There is no *terumah* after *terumah* [i.e., if two partners separated *terumah* one after the other since each thereby indicates that they were not pleased with the other's separation, neither are valid, this is the view of Rabbi Akiva, the *halachah* does not follow this view, rather, if the first separated the proper amount the second separation is not valid and if he did not separate the proper amount the second separation is valid]. An exchange[d animal] cannot be used to effect another exchange [this is deduced from the verse: "That one and its replacement are holy things" (Leviticus 27:10), i.e., only that one]. The offspring of a dedicated animal cannot effect an exchange. Rabbi

נעשין מי חטאת אלא עם מתן אפר. אין בית הפרס עושה בית הפרס, ולא תרומה אחר תרומה, ולא תמורה עושה תמורה, ולא הקלד

רבנו עובדיה מברטנורא

עשרים סאים מים שאובים, שאין שם רוב שיעור מקוה ממי גשמים. כך נראה פירוש משנה זו, וכך פירשתיה במסכת תרומות פרק טאה תרומה, אבל בגמרא הכי פירושא, לפי חשבון כלים, שאין שלשה לוגים מים שאובין פוסלים את המקוה אלא אם כן נפלו למקוה משלשה כלים או פחות, אבל אם נפלו מארבעה כלים או יותר אינן פוסלים, והיינו דקאמר ואין מים שאובים פוסלים את המקוה אלא לפי חשבון, שמחשבים הכלים שמהן נפלו שלשה לוגין מים למקוה, ומונין אותם, אם הם שלשה כלים או פחות, פוסלים את המקוה. ואם משלשה כלים ולמעלה, אין פוסלין. ומתניתין רבי יוסף בן חוני היא דהוא סבר שלשה לוגין שנפלו מיותר משלשה כלים, אין פוסלין. ואינה הלכה: ה אין מי חטאת נעשין מי חטאת אלא עם מתן אפר. בשעה שנותן את האפר נעשים מי חטאת, והלכך בעינן שיהיו מים תחלה בכלי ואחר כך אפר. אבל נתן אפר תחלה ואחר כך מים, פסול, דהא לא היו שם מים בשעת מתן אפר כדי שיעשו מי חטאת, ותו לא מיעבדי מי חטאת. וקרא דכתיב (במדבר יט) ונתן עליו מים חיים, לא שיתן המים על האפר, דהא כתיב מים חיים אל כלי, דמשמע המים נתונים אל הכלי ולא אל האפר, אלא, ונתן עליו, להזהיר שאחר שיתן והאפר על המים יערבם באצבעו יפה ויחזיר המים שתחתיו עליו: אין בית הפרס עושה בית הפרס. שדה שנחרש בה קבר, אם חזר וחרש בית הפרס ושדות שסביבותיו, לא מחזיקין לשאר שדות כבית הפרס ולומר שהמחרישה הוליכה העצמות לשדות שסביבותיה. דקבר אחד לא עביד בית הפרס אלא כל אותה שדה שאבד בה הקבר שאין ידוע היכן הוא ומלוא מענה לכאן ומלוא מענה לכאן לאותו דרך שרגילים בני הבקעה לחרוש שדותיהן, אם למורה ומערב או צפון ודרום, דשמא לאחד משני ראשיה היה הקבר ומשם נתגלגל העצם לתוך אחת מן השדות שמכאן ומכאן, וכן שיערו חכמים, דמלוא המענה ראיות העצמות ליגלגל על ידי המחרישה, טפי לא. וכמה מלא מענה, מאה אמה: אין תרומה אחר תרומה. השותפים שתרמו זה אחר זה. תרומת הראשון אינה תרומה, דכיון דחזר השני ותרם, גלי

Yehudah says: The offspring of a dedicated animal can effect an exchange [he deduces this from the extra word יהיה which is inclusive “**That one** and its replacement יהיה are holy things”. They said to him: A dedicated animal can effect exchange, but neither the offspring of a dedicated animal [nor an exchange] can effect exchange [and the extra word יהיה comes to include if one wanted to

עושה תמורה. רבי יהודה אומר, הולד עושה תמורה. אמרו לו, הקדש עושה תמורה, לא הולד (ולא תמורה) עושין תמורה: ו העופות והמנחות אינן עושין תמורה, שלא נאמר אלא בבמה. הצבור והשתפים אינן עושין תמורה, שנאמר (ויקרא כז), לא ימיר אתו, יחיד עושה תמורה, לא הצבור ולא השתפים עושים תמורה. קרבנות בדיק הבית אינן עושים תמורה. אמר רבי שמעון, והלא המעשר בכלל היה, ולמה יצא, להקיש אליו,

exchange a white animal and by mistake exchanged a black animal, although regarding sanctification this would not be valid but regarding exchanges it is valid, the *halachah* follows this view, however, a sanctified animal that had been exchanged may be exchanged again and again].

(6) Birds and meal-offerings do not effect exchange [with other birds or other meal] since the law of exchange only applies to an animal. A Congregation or partners cannot effect exchange since it says: “**He** must not exchange the animal” (ibid), thus implying that an individual may effect exchange but not a Congregation or partners. One cannot effect exchange with objects dedicated for Temple repairs. Said Rabbi Shimon: Is not [the animal] tithe already implied [in all animal offerings]? For what purpose is tithe specially mentioned? [“Any Tithe of cattle or flock — ... nor must he offer a substitute for it. And if he indeed does replace it, then that one and its replacement are holy things; it cannot be redeemed” (ibid verse 32-33).] In order to make a comparison with it and to

רבנו עובדיה מברטנורא

דעתיה דלא ניהא ליה בתרומת הראשון, והוי ליה ראשון תורם שלא מדעת חבירו, וכן השני. ומתניתין ר' עקיבא היא, ואינה הלכה. אלא, אם תרם הראשון כשיעור דהיינו אחד מחמשים, אין תרומת השני תרומה. ואם לא תרם הראשון אלא בעין רעה, כגון שתרם אחד ממששים, תרומת השני תרומה: ואין תמורה עושה תמורה. דאמר קרא ותמורתו יהיה קודש. ולא תמורת תמורתו: ולא הולד עושה תמורה. דאמר קרא והיה הוא, ולא הולד: רבי יהודה אומר הולד עושה תמורה. דאמר קרא יהיה, לרבות את הולד. ורבנן סברי, יהיה, לרבות שוגג כמזיד, שאם סבר (להמיר) שחור (והמיר) את הלבן, דגבי קדשים לא קדיש משום דהוי הקדש בטעות, וגבי תמורה קדיש. והלכה כחכמים. ומיהו אע"ג דאין תמורה עושה תמורה, קיימא לן ממירין וחוזרין וממירין בבהמה אחת, ואפילו כמה בהמות על בהמה אחת של הקדש, בין בבית אחת בין בזה אחר זה, כולן תמורה: ו שלא נאמר אלא בבהמה. ואם המיר ימיר בהמה בבהמה: קדשי בדיק הבית אין עושין תמורה. דגבי תמורה כתיב

מה מעשר קרבן יחיד, יצאו קרבנות צבור. מה מעשר קרבן מזבח, יצאו קרבנות בדק הקבית:

teach us that just as tithe is a private offering [so too, all exchange of dedications must be a private offering] thus excluding Congregational offerings, and just as tithe is a dedication for the altar, [so too, exchanges can be effected only with the dedications for the altar] thus excluding offerings dedicated for Temple repairs.

רבנו עובדיה מברטנורא

קרבן, וקדשי בדק הבית לא אקרו קרבן: אמר ר' שמעון והלא המעשר בכלל היה. ר' שמעון סבירא ליה דקדשי בדק הבית אקרו קרבן, הלכך לא נפקא ליה דלא עבדי תמורה אלא מהכא: והלא מעשר בכלל היה. בכלל כל הקדשים דעבדי תמורה: ולמה יצא. דכתיב בדידיה דעושה תמורה, דכתיב גבי מעשר לא יבקר בין טוב לרע ולא ימירנו: מה מעשר קרבן יחיד. ועושה תמורה, אף כל קרבן יחיד עושה תמורה: יצאו קרבנות צבור. והשותפין. דמעשר ליתיה בשותפות כדאמרינן בפרק בתרא דבכורות (דף נג), יהיה לך, ולא של שותפות: יצאו קרבנות בדק הבית. דאע"ג דאקרו קרבן כדכתיב (במדבר לא) ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב, אינו קרבן מזבח כמעשר. ורבנן דאמרי לעיל קדשי בדק הבית לא אקרו קרבן, סברי, נהי דקרבן ה' אקרו, קרבן לה' לא אקרו כשאר קרבנות מזבח: